

TÜBİSAD MEVZUAT KOMİSYONU
Çevre Çalışma Grubu

AEEE KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ
BİLGİLENDİRME TOPLANTISI
8 Haziran 2012
İstanbul

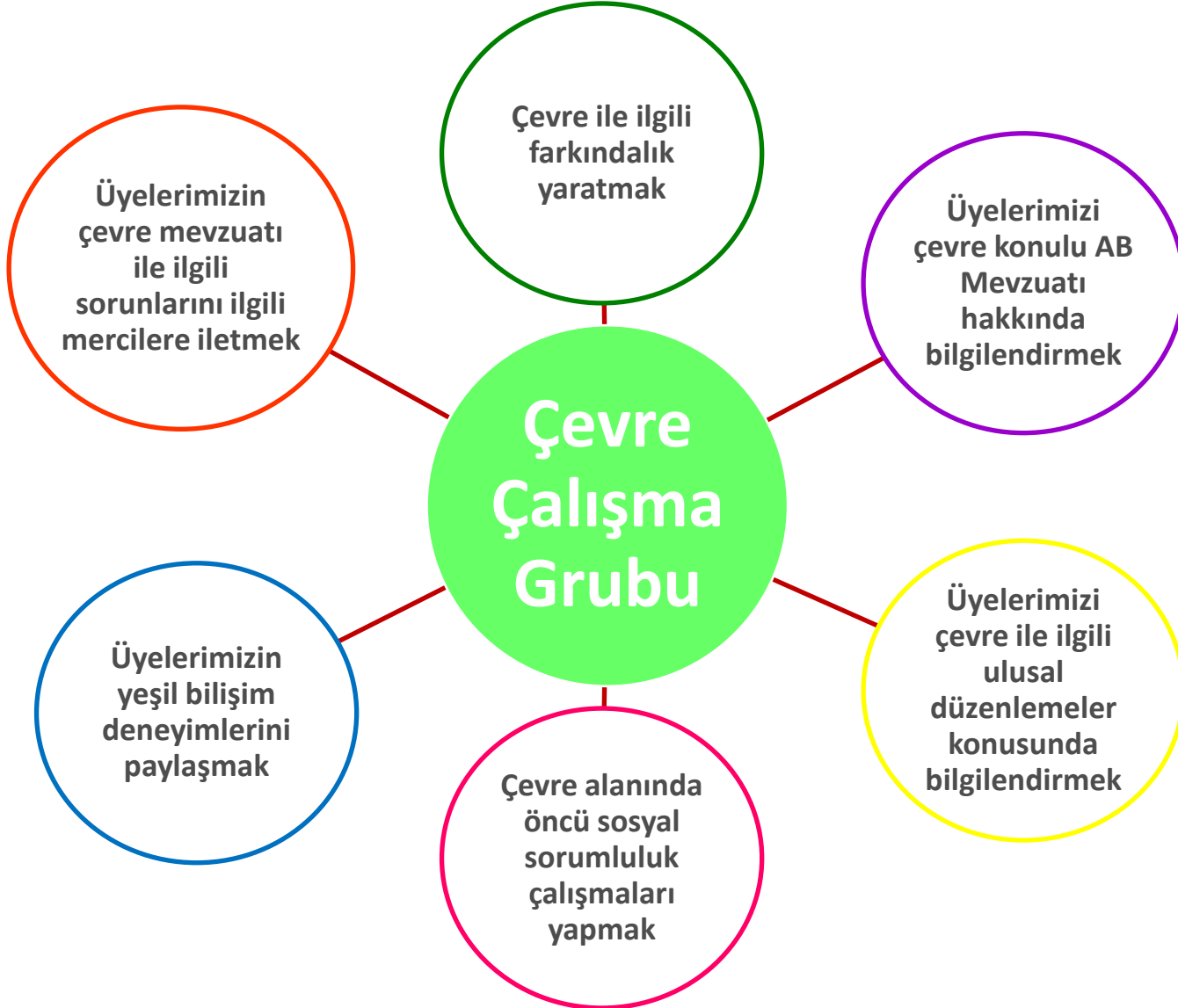
TÜBİSAD Çevre Çalışma Grubu hakkında

AEEE neden önemli?

AEEE Kontrolü Yönetmeliği Nedir?

Bundan sonra...?

Önerilerimiz

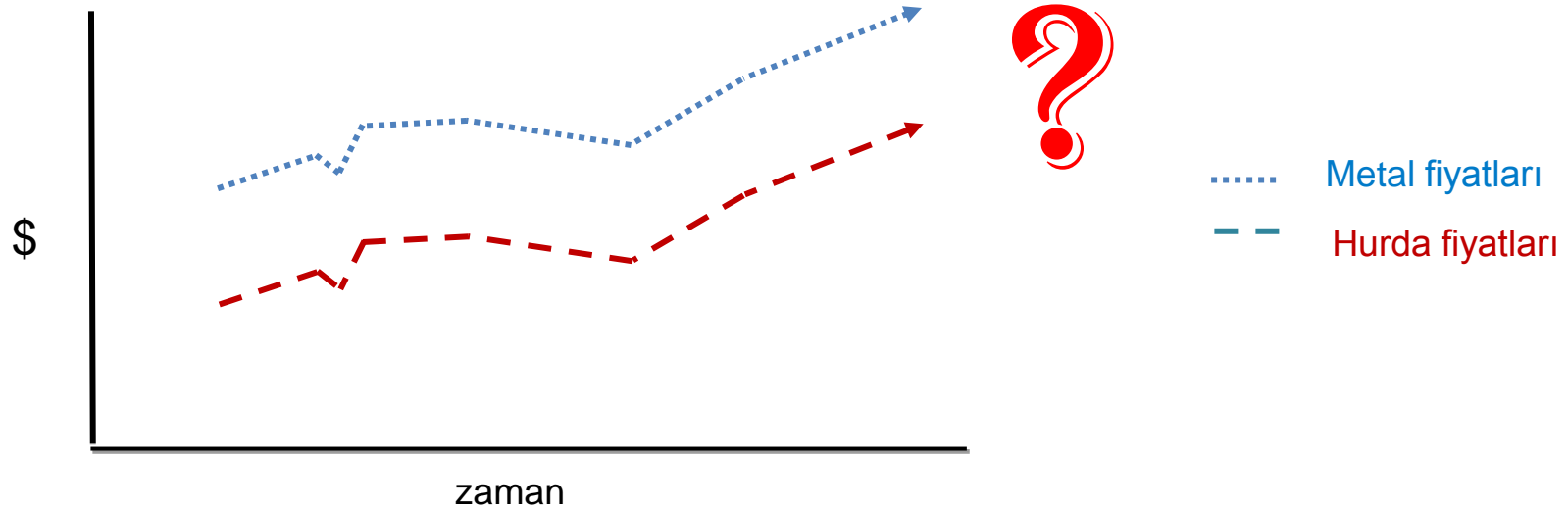
Dünyada AEEE Miktarı Hızla Artıyor!

yıllık 40-50 milyon ton
e-atık oluşuyor

E-atık diğer atıklara göre
X3 daha hızla artıyor

Hammadde ihtiyacı ve fiyatı artıyor!

Dünya nüfusu ile birlikte hammadde ihtiyacı ve fiyatı artıyor

	Dünya Nüfusu (milyar)	IT ve araba alacak gelir seviyesine sahip nüfus (milyar)
1950	2.2	0.3
2010	6.7	3.0
2040	9.0	6- 7.5

TÜRKİYE’DE TAHMİNİ AEEE DEĞERLERİ

Product Group	ton	kg	ton	kg
	2008	Per Capita	2015	Per Capita
Large household appliances	159.616	2,23	183.348	2,56
CRT TV's	43.324	0,61	16.543	0,23
CRT monitors	27.037	0,38	10.324	0,14
IT and Telecom (except CRT)	28.104	0,39	54.766	0,77
Consumer electronics (except CRT)	25.408	0,36	29.186	0,41
Small household appliances	22.802	0,32	26.193	0,37
Electrical and electronic equipment	11.401	0,16	13.096	0,18
Lighting equipment	7.818	0,11	8.980	0,13
Observation and control tools	651	0,01	748	0,01
Automats	651	0,01	748	0,01
Toys, hobby and sports equipment	326	0,00	374	0,01
Medical devices	326	0,00	374	0,01
Panel TV	0	0,00	46.187	0,65
Total WEEE	327.464	4,58	390.868	5,47

Kaynak: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı

- Altyapı eksikliği:
 - Belediye toplama noktası (yaklaşık 3000 belediye)
 - Buzdolabı geri dönüşüm tesisi yok
 - Üretici sorumluluğu için Uyum Sistemi
 - Kayıtdışı ve hurdacı hakimiyeti
 - Denetim ve kayıt sistemi
- 15 adet lisanslı geri dönüşüm şirketi 10.000 ton e-atık işliyor
- Tüketicide geri dönüşüm bilinci ve eğitim eksikliği
- Farklı mali, coğrafi ve demografik şartlar

Elektrik akımına veya elektromanyetik alana bağlı çalışan tüm ekipmanlar sayılı AEEE Kontrolü Yönetmeliği kapsamındadır.

- Büyük ev eşyaları
- Küçük ev eşyaları
- IT ve iletişim ekipmanları
- Tüketici ekipmanları
- Aydınlatma ekipmanları
- Elektrik ve elektronik araçlar
- Oyuncaklar ve spor malzemeleri
- Tıbbi araçlar
- Ölçme ve izleme ekipmanları
- Otomobil göstergeler

Üyelerimizin çoğu direktif kapsamına giren ürünlerin üreticisi/ithalatçısı ya da dağıtıcısı

AEEE Kontrolü Yönetmeliği

- Elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminden nihai bertarafına kadar çevre ve insan sağlığının korunması amacıyla elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı **zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılması**,
- Bu sınırlandırmalardan muaf tutulacak uygulamaların belirlenmesi,
- Elektrikli ve elektronik eşyaların **ithalatının kontrol** altına alınması,
- Elektrikli ve elektronik atıkların oluşumunun ve bertaraf edilecek atık miktarının azaltılması için **yeniden kullanım, geri dönüşüm, geri kazanım yöntem ve hedeflerine** ilişkin hukuki ve teknik esasları düzenlemektir.

ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYA KATEGORİLERİ, Ek-1/A

1. Büyük ev eşyaları
2. Küçük ev aletleri
3. Bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları
4. Tüketici ekipmanları
5. Aydınlatma ekipmanları
6. Elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere)
7. Oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları
8. Tıbbi cihazlar
9. İzleme ve kontrol aletleri
10. Otomatlar

MADDE 6 – (1) Bakanlık;

- a) Ek-1/A'da verilen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 10 nolu sınıflara dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerinin üreticileri tarafından verilen Ek-3'te yer alan **Uygunluk Beyan Formunu yıllık olarak toplamakla, gerekli kayıt sistemini oluşturmakla ve firma kod numarası vermekle,**
 - b) Denetim ve izleme yapmak veya yaptırmakla,
 - c) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırılık durumunda,
 - 1) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,
 - 2) Piyasaya arz edilmiş ürünlerin piyasadan toplatılmasını,
 - 3) 2872 sayılı Çevre Kanununda öngörülen idari cezaların tatbik edilmesini sağlamakla,
 - ç) 21 inci maddeye göre **çevre izin ve lisansı vermekle,**
 - d) Üreticiler tarafından hazırlanan yönetim planlarını değerlendirmek ve üreticilerin beyanları esas alınarak bir **kayıt ve denetim sistemi oluşturmakla,**
 - e) Belediyelerin hazırladıkları AEEE yönetim planlarının uygunluğunu değerlendirmekle,
 - f) Dağıtıcıların, belediyelerin ve üreticilerin oluşturdukları toplama ve geri dönüşüm faaliyetlerini değerlendirmek ve bu **Yönetmelik hükümlerine aykırılık tespit edilmesi halinde gerekli idari işlemleri uygulamakla, görevli ve yetkilidir.**
- (2) Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda bu maddede belirtilen yetkilerinin bazılarını, sınırlarını belirlemek kaydıyla çevre ve şehircilik il müdürlüklerine devredebilir.

- a) Lisans verilen atık elektrikli ve elektronik eşya işleme tesislerinin faaliyetlerini izlemek, denetlemek, ilgili mevzuata aykırılık halinde gerekli yaptırımın uygulanmasını sağlamakla,
- b) AEEE taşıma araçlarına taşıma lisansı vermekle ve faaliyetlerini denetlemekle, gerekli durumlarda lisansı iptal etmekle ve/veya yenilemekle,
- c) EEE üreticilerinin sahasında 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendine göre oluşturulacak üniteler için uygunluk yazısı vermekle, görevli ve yetkilidir.

- (1) a) Evsel AEEE'lerin, 15 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen toplama hedeflerine göre etkin bir biçimde diğer atıklardan ayrı toplanmasını sağlamak amacıyla **AEEE yönetim planını hazırlamakla** ve (c) bendinde belirtilen AEEE toplama başlangıç yılından en az altı ay önce Bakanlığa göndermekle,
- b) Yönetim planı çerçevesinde toplama programı hakkında **konutları bilgilendirmek**, bu program çerçevesinde **toplama işlemini yapmak** veya yaptırmakla,
- c) Aşağıdaki tabloya uygun olarak **getirme merkezlerini kurarak** AEEE'lerin toplanmasını sağlamakla ve kurulan getirme merkezlerine ilişkin olarak **halkı bilgilendirmekle**,

Belediye Nüfusu	Getirme Merkezi Oluşturma ve AEEE Toplama Başlangıç Yılları
400.000'den fazla	1/5/2013
200.000-400.000 arası	1/1/2014
100.000-200.000 arası	1/1/2015
50.000-100.000 arası	1/1/2016
10.000-50.000 arası	1/1/2017
10.000'den az	1/1/2018

- ç) Getirme merkezlerinde 15 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gruplamaya göre **AEEE'lerin uygun konteynerlerde biriktirilmesini** sağlamakla,
- d) Toplama esnasında kullanılan araçlar üzerinde **“Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Aracı”** ibaresinin bulunmasını sağlamakla,
- e) Gerektiğinde evsel AEEE'lerin toplanması için il özel idareleri ile ortak çalışmalar yapmakla,
- f) **Toplanan evsel AEEE'leri** 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamında **Koordinasyon Merkezince belirlenen lisanslı işleme tesislerine göndermekle ve Koordinasyon Merkezine belgelemekle,** yükümlüdür.
- (2) **Büyükşehir belediyeleri,** AEEE'lerin il genelinde etkin toplanması amacıyla belediyelerce yürütülen çalışmalarını **koordine etmekle, bilgilendirme ve eğitim** faaliyetlerine katılmakla yükümlüdür.

- a) Teknik ve ekonomik imkânlar esas olmak üzere, uluslararası gelişmelere bağlı olarak, elektrikli ve elektronik eşyaların üretim, ürün temini, ürün geliştirme, AR-GE ve tasarım faaliyetlerinde bu Yönetmelik kapsamındaki **zararlı maddelerin kullanımından kaçınmak** veya yerlerine daha güvenli alternatif maddeleri kullanmak için gerekli çalışmaları yapmakla,
- b) Piyasaya sürdükleri elektrikli ve elektronik eşyalarda 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendine uymakla ve bu teknik kriterlerin sağlandığını gösteren bilgi ve belgeleri, ürünün piyasaya sunulmasından itibaren **on yıl süreyle** muhafaza etmekle,
- c) İthal edilecek elektrikli ve elektronik eşyalar için 23 üncü maddeye uymakla,
- ç) Ürün bilgisi açıklamalarında **“AEEE Yönetmeliğine Uygundur” ibaresine** yer vermekle,
- d) Her yıl Şubat ayı sonuna kadar Ek-3’te yer alan **Uygunluk Beyan Formunu** doldurarak Bakanlığa sunmakla,
- e) Bu Yönetmelikte belirtilen geri dönüşüm ve geri kazanım oranlarının sağlanması ve atıkların azaltılması amacıyla, elektrikli ve elektronik eşyaların tasarımı ve üretimi sırasında, ürünlerin kolayca parçalanmasını, ayrıştırılmasını, **yeniden kullanımını, geri dönüşümünü ve geri kazanımını kolaylaştıracak malzeme ve parçaları kullanmakla**, çevrenin korunması ve/veya emniyet gereklilikleri açısından önemli bir avantaj teşkil etmediği sürece yeniden kullanımı engelleyecek EEE tasarımlarından veya üretim proseslerinden kaçınmakla,
- f) Kendileri veya organizasyonunda yer aldığı yetkilendirilmiş kuruluş tarafından, bu Yönetmelikten kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin **AEEE yönetim planını hazırlamak** ve Bakanlık onayına sunmakla,

g) Eysel AEEE'lere dair 15 inci maddedeki **toplama hedeflerinin gerçekleştirilmesini** sağlamakla,

EEE Kategorileri	Yıllara Göre Toplama Hedefi (kg/kişi-yıl)				
	2013	2014	2015	2016	2018
1. Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları	0,05	0,09	0,17	0,34	0,68
2. Büyük beyaz eşyalar (Buzdolabı/soğutucular/iklimlendirme cihazları hariç)	0,1	0,15	0,32	0,64	1,3
3. Televizyon ve monitörler	0,06	0,10	0,22	0,44	0,86
4. Bilişim ve telekomünikasyon ve tüketici ekipmanları (Televizyon ve monitörler hariç)	0,05	0,08	0,16	0,32	0,64
5. Aydınlatma ekipmanları	0,01	0,02	0,02	0,04	0,08
6. Küçük ev aletleri, elektrikli ve elektronik aletler, oyuncaklar, spor ve eğlence ekipmanları, izleme ve kontrol aletleri	0,03	0,06	0,11	0,22	0,44
TOPLAM EVSEL AEEE (kg/kişi-yıl)	0,3	0,5	1	2	4

- ğ) Belediyeler ve dağıtıcılar tarafından toplanan evsel AEEE'lerin; getirme merkezlerinden veya dağıtıcılardan başlamak üzere **nakliye maliyetlerini karşılamakla**, 14 üncü maddede belirtilen teknik özellikleri sağlayan tesislerde işlenmesini sağlamakla, işleme imkânının bulunmaması durumunda bertarafı için bir sistem kurmak ve maliyetleri karşılamakla,
- h) **Eysel olmayan AEEE'lerin** toplanması, işlenmesi ve bertaraf edilmesi amacıyla bir sistem kurmakla,
- ı) Belediyelerin yetki alanı dışında evsel AEEE'lerin toplanması için il özel idareleri ile yapılacak **ortak çalışmaları desteklemekle**,
- i) Belediyelerle birlikte veya münferit olarak **eğitim ve bilinçlendirme** kampanyaları düzenlemekle ve bu etkinliklerde kullanılacak yazılı görsel dokümanları sağlamakla,
- j) Bu Yönetmelikten kaynaklanan yükümlülüklerini münferit veya mevcut bir **yetkilendirilmiş kuruluşa dâhil** olarak yerine getirmek ve 17 nci maddeye göre teminat vermekle,
- k) **Topladıkları tüm AEEE'leri** 22 nci maddeye göre oluşturulan **Koordinasyon Merkezine bildirmekle**,
- l) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden sonra piyasaya sürülen EEE'leri TS-EN'nin 50419 sayılı Türk Standardına uygun olarak EK-6'da yer alan **sembolle işaretlemekle**,
- m) Piyasaya sürecekleri EEE'ler için esasları Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemine başvurmak ve **Bakanlıktan kod numarası almakla**, yükümlüdür.

- a) Yeni bir ürün sattıklarında, tüketici tarafından talep edilmesi halinde eş tipte ve aynı işlevi gören eski eşyayı markası, modeli, üreticisi ve muhtevasına bakılmaksızın almakla, yeni ürünün alıcının adresine teslim edildiği durumlarda, dağıtıcıya veya onun adına teslimatı yapan kuruluşa iade edilen **evsel AEEE'yi aynı yerden almak ve bunun için herhangi bir nakliye ücreti veya başka bir ilave ücret talep etmemekle,**
- b) Evsel AEEE'lerin muhafazasının sağlanması amacıyla mekân büyüklüğüne uygun olarak **toplama kutusu veya konteyner bulundurmak** veya satış yerinin kapalı bir bölümünü bu amaçla kullanmakla,
- c) Tüketicilerden toplanan evsel AEEE'leri Koordinasyon Merkezini bilgilendirerek, 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamında bu Yönetmelikte belirtilen toplama sistemlerine veya çevre lisanslı **işleme tesislerine göndermekle,**
- ç) Satış yerinde, tüketicilerin kolaylıkla görebileceği yerlerde evsel AEEE'lerin toplanması, geri dönüşümü, diğer evsel AEEE toplama noktaları ve EK-6'da yer alan **sembol ve bu sembolün anlamına ilişkin bilgileri** bulundurmamakla, yükümlüdür.

1) Yetkilendirilmiş kuruluşların ve yetkilendirilmiş kuruluş yapısına girmeden 17 nci maddeye göre teminat sunan üreticilerin, Bakanlıkla ve yerel yönetimlerle olan koordinasyonlarının sağlanması amacıyla, **kâr amacı gütmeyen** ortak bir Koordinasyon Merkezi kurmaları zorunludur. Birden fazla koordinasyon merkezi kurulamaz. Koordinasyon Merkezi yönetimi, yetkilendirilmiş kuruluş temsilcileri ve yetkilendirilmiş kuruluş yapısına girmeden 17 nci maddeye göre teminat sunan üreticiler tarafından oluşturulur.

(2) Koordinasyon Merkezi;

a) Toplanan evsel AEEE'lerin üreticilerin **pazar paylarına göre paylaştırılmasını** sağlamakla,

b) Bakanlık tarafından oluşturulacak kayıt sistemine kayıt olan üreticilerin **kayıt bilgilerinin doğrulamasını** sağlamakla,

c) Belediyelerce toplanan evsel AEEE'lerin işleme tesislerine taşınarak çevre lisanslı tesislerde geri kazanım veya bertarafını sağlamakla,

ç) Her yıl Şubat ayı sonuna kadar Ek-5'de yer alan tablolarla piyasaya sürülen, toplanan, ihraç edilen, yeniden kullanılan, geri dönüştürülen ve geri kazanılan AEEE miktarları ve oranları hakkında **Bakanlığa rapor** sunmakla ve bu bilgi ve belgeleri beş yıl süreyle muhafaza etmekle,

d) Bakanlık tarafından gerekli görülmesi halinde faaliyetlerini **bağımsız denetim kuruluşlarına incelemek** ve inceleme raporunu Bakanlığa sunmakla,

yükümlüdür.

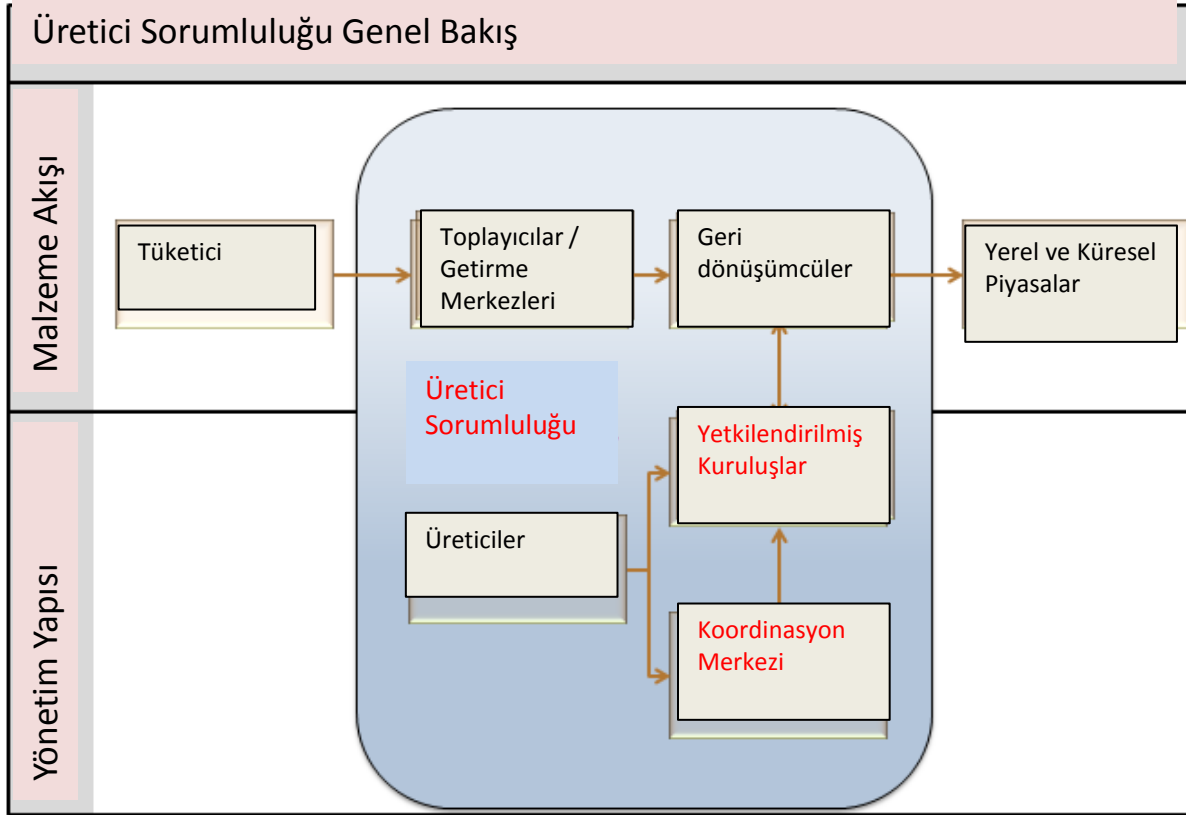
(3) Üretici, yetkilendirilmiş kuruluş ve Koordinasyon Merkezi tarafından yapılan bildirim kayıt ve belgelendirmelerin doğru olmadığı tespit edilmesi halinde, 25 inci maddeye göre işlem yapılır. Koordinasyon Merkezi 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna aykırı faaliyetlerde bulunamaz

• Koordinasyon Merkezinin kurulması

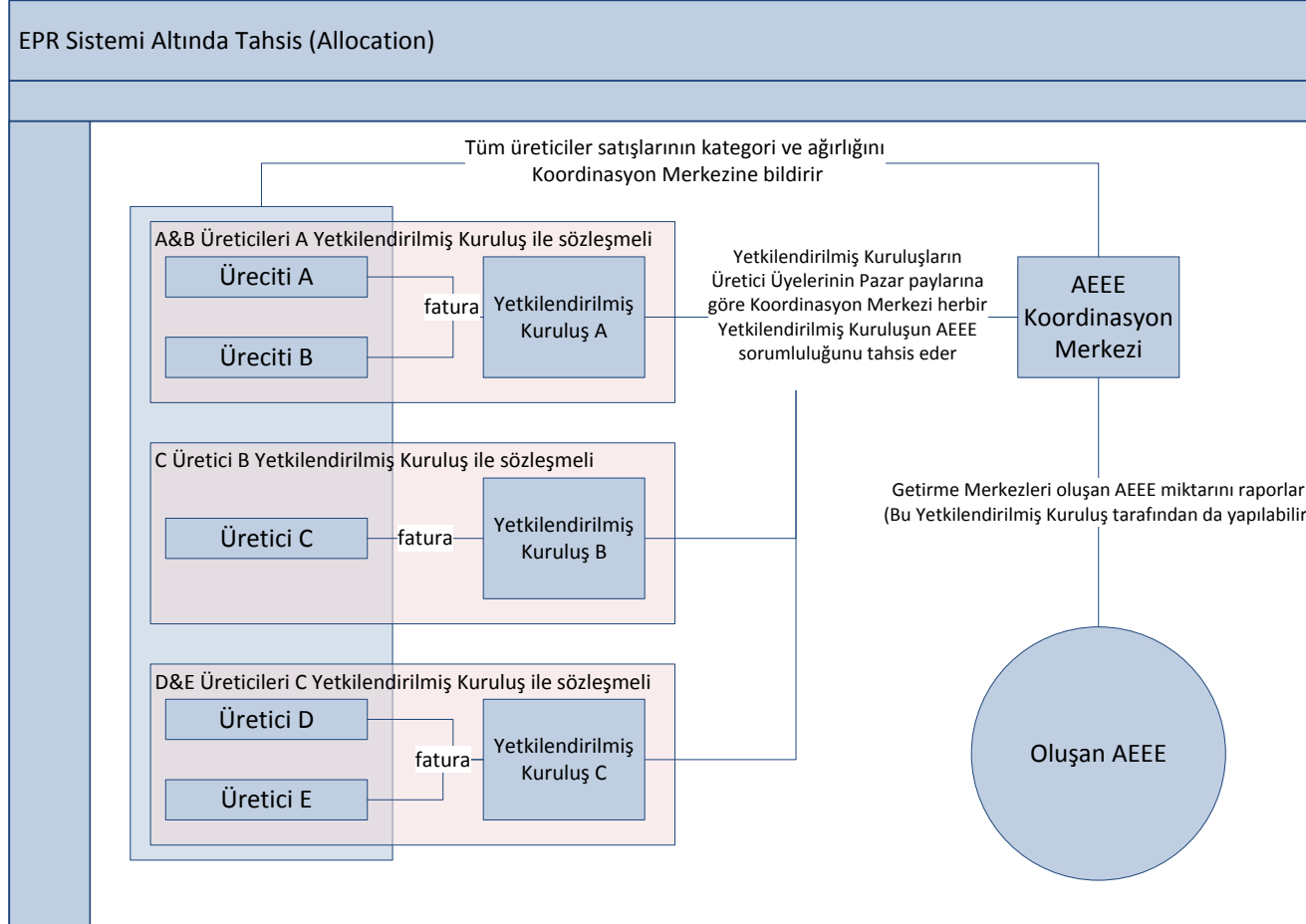
GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Toplanan AEEE'ler, 22 nci maddede düzenlenen Koordinasyon Merkezi kuruluncaya kadar, Bakanlıktan uygunluk yazısına sahip işleme tesisleri ile bu Yönetmeliğe göre **çevre lisansı almış işleme tesislerinde** işlenir.

- **Yürürlük Madde 27 – (1)** Bu Yönetmeliğin;
 - a) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (j) bendleri ile 22 nci maddesi yayımı tarihinden bir yıl sonra,
 - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

- **Yürürlükten kaldırılan yönetmelik Madde 26 (1)** 30/5/2008 tarihli ve 26891 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

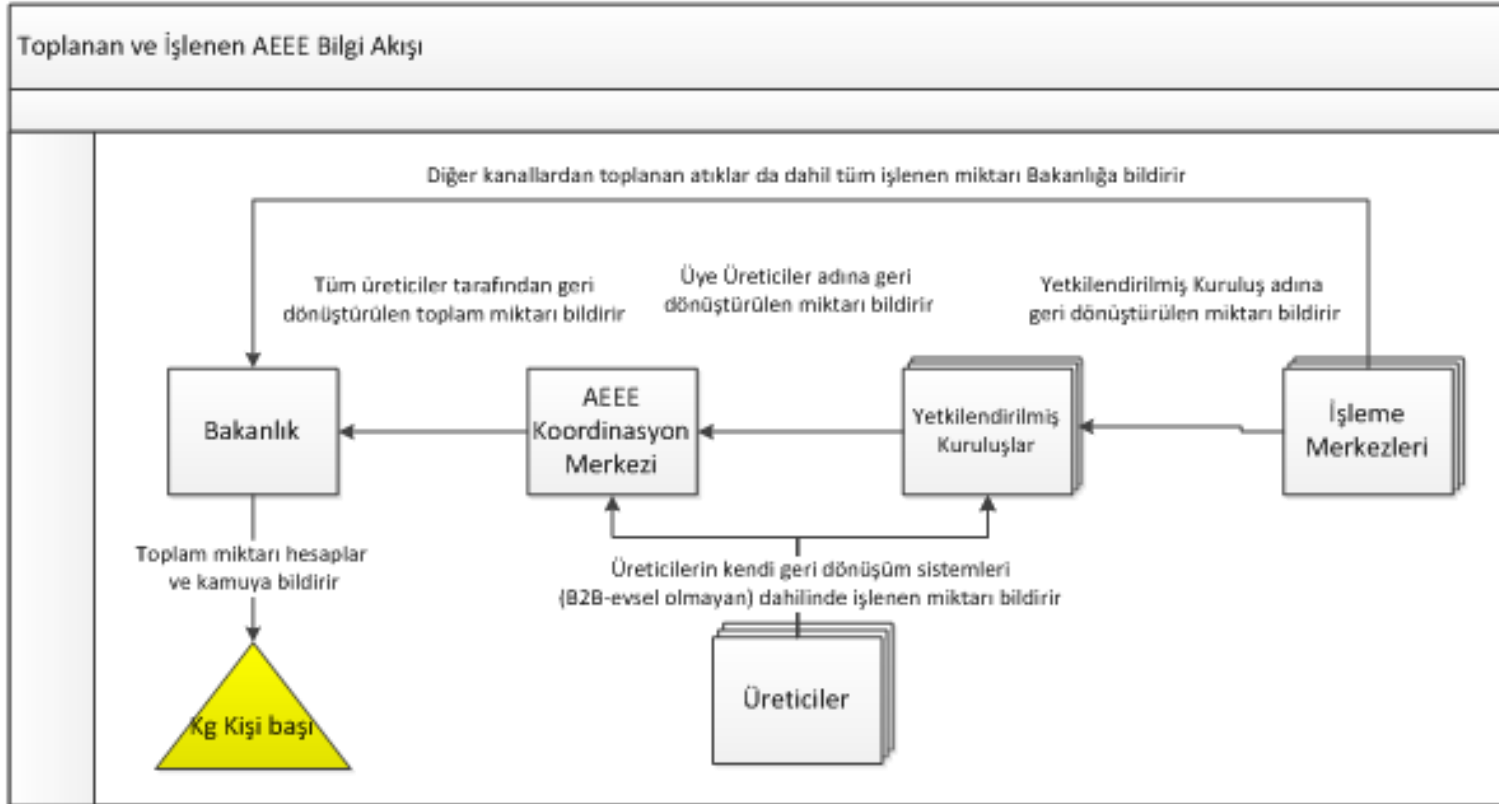

Not: Şekildeki mavi alanın tamamı Üretici Sorumluluğunu belirtmektedir.

$$\text{Üretici Sorumluluğu} = \frac{\text{kategori X'teki üretici satışı}}{\text{kategori X'teki tüm satışlar}} \times \text{kategori X'te oluşan TÜM AEEE}$$

* Üretici, mevcut pazar payı hesaplamalarına göre, toplanan ve işlenen AEEE payı için ücretlendirilecektir.

İşlenen AEEE miktarları için önerilen ve hem yönetilen akışları hem de tamamlayıcı akışları içeren bir raporlama yapısı

- Rekabetçi bir uyum sisteminin kurulması
- AEEE Toplama hedeflerinin yıllara dağılması ve giderek artması
- AEEE Toplama hizmetlerinin belediyelerce kurulacak toplama merkezleri tarafından yapılması (ilk taslakta toplamadan da üretici sorumlu tutuluyordu ve çok büyük bir maliyet olacaktı)
- Bir uyum sistemine(Yetkilendirilmiş Kuruluş) üye olmanın finansal teminat olarak kabul edilmesi
- AEEE Kayıt sisteminin geliştirilmesinin öngörülmesi ile haksız rekabetin biraz daha azaltılması
- Koordinasyon Merkezinin kurulması
- Etiketleme standartlarının AB ile aynı olması
- Vergi vs gibi ek masraflardan kaçınılması
- İşletmelerin evsel olmayan AEEE için B2B bir sistem kurmasına izin verilmesi ve bunun toplam hedeflere dahil edilmesi

Yönetmeliği takiben uygulama ve denetim mekanizmalarına ve Koordinasyon Merkezi ve Yetkilendirilmiş Kuruluş görev ve tanımlarına ilişkin tebliğler yayınlanacaktır. Bu aşamada:

- TÜBİSAD katılımı önem taşımaktadır.
- Daha rekabetçi, etkin, denetlenebilir ve şeffaf bir uygulama alanı yarılması önem taşıyor.
- Yönetmeliği takiben Belediyeler AEEE toplama merkezlerini kurmaya başlarken Üreticiler de kendi sektörlerinde Yetkilendirilmiş Kuruluşlarını Kurmalı ve tüm lojistik sistemlerini 2013'e kadar hayata geçirmelidir.
- Daha sonra tüm Yetkilendirilmiş Kuruluşlar bağımsız bir Koordinasyon Merkezi kuracaktır. Bu süreç içinde sektör temsilcileri kısa süre içinde etkin bir sistem kurmak için koordinasyon içinde çalışmalıdır.

TÜBİSAD MEVZUAT KOMİSYONU
Çevre Çalışma Grubu

Teşekkür ederiz

